

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології
Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІТЕРАТУРА АНГЛІЇ ТА США ХХ СТОЛІТТЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма
«Середня освіта (англійська мова і література)»

Спеціальність
А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація
А4.021 Англійська мова та зарубіжна література

Галузь знань
А «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Література Англії та США XX ст.
Викладач (-і)	Девдюк Іванна Василівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
Е-mail викладача	ivanna.devdiuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є особливості розвитку англійської та американської літератури XX століття. У курсі виокремлюються характерні жанрово-стильові риси та ідейно-тематичні тенденції; розглядається мистецький доробок видатних письменників. Увагу зосереджено на специфіці національних та індивідуально-авторських парадигм у координатах таких літературних явищ, як «модернізм», «авангардизм», «екзистенціалізм», «постмодернізм», «потік свідомості», «психологізм», «антиутопія», «інтелектуалізм», «міфологізм», «втрачене покоління», «ескапізм», «американська мрія» «нонконформізм» тощо. Зміст дисципліни охоплює філософсько-естетичні концепції й теорії, що лягли в основу формування літературної парадигми у творчості письменників Великобританії та США зазначеного періоду. Літературні явища вивчаються у загальносвітовому контексті шляхом їх порівняльного аналізу із провідними тенденціями попередніх та наступних періодів. Так, естетика та поетика зрілого модернізму актуалізується у площині зіставлення з явищами раннього модернізму, авангардизму, реалізму, поетика «потoku свідомості» – із художніми особливостями внутрішнього монологу тощо.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета вивчення дисципліни – ознайомити студентів із домінантними тенденціями і явищами в англійській та американській літературі XX століття, філософськими поняттями й історико-мистецькими трансформаціями, що впливали на формування основних літературних принципів та змістових стратегій зазначеного періоду; навчити аналізувати літературні твори, осмислювати їх художню своєрідність, особливості стилю й поетики, які віддзеркалюють поступовий розвиток сучасної літератури, розкривають її винятковість та важливість для становлення національного й світового культуротворчого процесу; розвивати естетичне та евристичне мислення, творчі навички та професійні здібності майбутніх учителів. Основні цілі навчальної дисципліни: підготувати вчителів, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з історії англійської та американської літератури XX ст.; навчити студентів самостійно набувати та удосконалювати знання і вміння через пошук, читання, реферування художніх текстів і науково-теоретичної літератури; дати уявлення про перебіг літературного процесу Англії та США XX ст., репрезентувати його основні етапи; ознайомити з традиціями та новаторством у художніх формах та проблематиці; представити особливості літературних напрямів, течій, стилів, їх художню цінність та загальнолюдське значення.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	

Загальні компетентності:**ЗКЗ Культурна компетентність:**

здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

Фахові компетентності:**ФК2 Предметно-методична компетентність:**

Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей;

здатність здійснювати інтегроване навчання учнів;

здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів;

здатність розвивати в учнів критичне мислення;

здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;

здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК5 Емоційно-етична компетентність:

здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Програмні результати навчальної дисципліни

ПРН8 Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, історію англійської літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності вчителя іноземних мов і англійської літератури.

ПРН10 Аналізувати й інтерпретувати твори англійської художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН11 Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН16 Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

5. Організація навчання

Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		20	
практичні заняття		10	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	2	В
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		Лекції	Практ. зан. Самост. роб.
Тема 1. Основні тенденції розвитку світової літератури XX ст. Школа потоку свідомості. Творчість Дж. Джойса.		2	8

Тема 2. Англійська література першої половини XX ст. Творчість Д.Лоуренса.	2	2	4
Тема 3. Жанр антиутопії в англійській літературі XX ст. Роман О.Гакслі «Який чудовий світ новий»	2		8
Тема 4. Американська література I половини XX ст. Тема американської мрії. Творчість Ф.-С.Фіцджеральда.	2		8
Тема 5. Творчість Ернеста Гемінгвея в контексті розвитку американської літератури XX ст.	2	2	4
Тема 6. Нонконформістські тенденції в літературі США повоєнного періоду. Творчість Д.Селінджера.	2	2	4
Тема 7. Американська драматургія XX ст. П'єса Т.Вільямса «Трамвай бажання»	2	2	4
Тема 8. Роман філософської тенденції в англійській літературі 50-х років. Творчість В.Голдінга. Роман «Володар мух»	2		8
Тема 9. Творчість Айріс Мердок. Роман «Чорний принц».	2		8
Тема 10. Філософсько-інтелектуальна проза Джона Фаулза. Роман «Коленціонер».	2	2	4
Загальна кількість годин:	20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2). Студент, який не набрав 25 балів, до заліку не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).		
Вимоги до письмової роботи	Передбачені письмові тестування на кожному занятті (максимум 10 балів). Наперед підготовлені тематичні тести (у паперовій або електронній формі) складаються з 8 завдань, які включають 6 тестів відкритого типу (формату «множинний вибір») та 2 завдання закритого типу, які передбачають коротку відповідь у вільній формі. Виконання тестів демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь аналізу літературних явищ. Правильний варіант відповіді на завдання закритого типу оцінюється в 1 бал, відкритого – у 2 бали. Невірні відповіді чи її відсутність – 0 балів. На написання тесту відводиться 10 хвилин.		

	Зразок тестових завдань: 1. Авангардизм є відгалуженням А) раннього модернізму Б) зрілого модернізму В) пізнього модернізму Г) постмодернізму 2. Якій течії притаманний прийом “автоматичне письмо”: А) імажизму Б) сюрреалізму В) футуризму Г) експресіонізму 3. У рамках якої авангардистської течії виникла “драма крику”? А) Футуризм Б) Імажизм В) Кубізм Г) Експресіонізм 4. Рядки Дж. Джойса в «Джакомо» «її тіло не пахне: це квітка без запаху» навіяні сонетом А) А. Данте Б) Ф. Петрарки В) Дж. Донна Г) В. Шекспіра 5. З ким асоціює свою кохану герої Дж. Джойса «Джакомо»? А) Джульєтта (Шекспір) Б) Афродіта В) Беатріче (Шеллі) Г) Маргарита (Гете) 6. Впродовж якого часу відбуваються події у романі «Улісс»? А) Одного дня Б) Одного тижня В) Одного року Г) Одного місяця 7. Охарактеризуйте образ Амалиї в есе «Джакомо» Дж. Джойса? 8. Дайте оцінку фіналу роману «Улісс».
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 25 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 5. 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів із текстів, які ілюструють ті чи ті положення. 4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню. 1 бал – за відсутність відповіді.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали підсумкового тестування.
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма задачі – письмова (тест на сайті дистанційного навчання); Структура тесту і розподіл балів за завдання: Підсумковий тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь аналізу літературних явищ. Правильний варіант відповіді оцінюється у 2 бали. Невірна відповідь чи її відсутність – 0 балів. <u>Зразок завдання підсумкового тесту:</u> 1. Як називалося угруповання молодих інтелектуалів Англії перших десятиліть XX ст.?

	<i>А. Молода муза</i> <i>Б. Прерафаелітське братство</i> <i>В. Парнас</i> <i>Г. Блумсбері</i> 2. Хто є засновником «нової драми» в американській літературі? <i>А. Б.Шоу</i> <i>Б. О.Вайльд</i> <i>В. Г.Міллер</i> <i>Г. Ю.О'Ніл</i> 3. Який із поданих творів називають «євангелієм» бітників? <i>А. «У дорозі» Дж.Керуака</i> <i>Б. «Над прірвою у житті» Д.Селінджера</i> <i>В. «Кролику, біжи» Дж.Андайка</i> <i>Г. «Бойня № 5» К.Воннегута</i>
--	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку письмову роботу не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати заліку. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача (згідно зі встановленим графіком).

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним

графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

8. Рекомендована література

1. Висоцька Н. О. Сучасна драматургія США [Електронний ресурс]. URL: <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/posibnuku/185/10.pdf>
2. Висоцька Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ — початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму : монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. 456 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/29953>
3. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : навчальний посібник. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2011. 488 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_KhKh_stolittia/
4. Давиденко Г. Й., Чайка О. М., Гричаник Н. І., Кушнерова М. О. Історія новітньої зарубіжної літератури: Навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2008. 274 с. URL: <https://subject.com.ua/pdf/126.pdf>
5. Девдюк І.В. Література Англії та Америки ХХ ст. Навчально-методичні рекомендації до лекцій і практичних занять [Електронне видання]. Івано-Франківськ, 2022. 75 с. URL: <https://kslipl.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/108/2022/12/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4.%D0%9B-%D1%80%D0%B0-%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D1%96%CC%88-%D1%82%D0%B0-%D0%A1%D0%A8%D0%90-%D0%A5%D0%A5-%D1%81%D1%82.-1.pdf>
6. Девдюк І. В. Модерністський дискурс в англійській літературі перших десятиліть ХХ століття // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Філологічні науки : [зб. наук. ст.] / [гол. ред. В. А. Зарва]. Бердянськ : БДПУ, 2017. Вип. ХІІІ. С. 82–89. URL: <https://philology.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/13-1.pdf>
7. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Навч. посібн. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
8. Зарубіжна література межі ХІХ-ХХ та ХХ століття: підручник. За заг. ред.

С.К.Криворучко. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2023. 1357 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7540/Zarub.Lit_Pidruchnyk-2023_Keba.pdf?sequence=1&isAllowed=y

9. Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. Тернопіль: Богдан, 2005. Т. 1; 2006. Т. 2. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_entsyklopedychnyi_dovidnyk_Tom_1/
https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_Entsyklopedychnyi_dovidnyk_Tom_2/
10. Історія зарубіжної літератури XX ст. : навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
11. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kovaliv_Yurii/Literaturoznavcha_entsyklopediia_U_dvokh_tomakh_T_1/
12. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kovaliv_Yurii/Literaturoznavcha_entsyklopediia_U_dvokh_tomakh_T_2/
13. Література Англії. XX ст. За ред. К. Шахової. Київ: Либідь, 1993. 398 с.
14. Ніколенко О. М., Конєва Т. М., Орлова О. В. Основні тенденції розвитку прози XX століття: навчальний посібник. Полтава: АСМІ, 2010. 200 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

Викладач: Девдюк І.В., доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства